

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ BÜLTENİ

C. VII

1958

Sayı : 3 - 4

MESLEK OLARAK KÜTÜPHANECİLİK ★

Melvil- Dewey'den çeviren:

Dr. Osman ERSOY

Kütüphanecinin, işini meslek diye adlandırması zamanı artık gelmek üzeredir, hattâ gelmiştir, diyebiliriz. Seçkin kütüphaneciler, artık kötümser insanlar değildir. Onlar, iyimser, girişken vasıfta kimseler olup toplumun eğitimi ve öğretimi yükünü üzerine almış olanların en ön safında: öğretmen ve vâızlarla yanyadırlar. Toplum, onların teşvik ve yardımlarıyla kitap-günden güne daha çok faydalanmaktadır. Artık dinleyen az, okuyan oktur ve ilerleyen dünyayı yöneten insanlar, kürsülerden daha çok mat-aalar kullanmaktadırlar. Şurası da bir hakikattir ki, okunacak eserleri n iyi ve ucuz şekilde temin etmenin tek yolu kütüphanelerin ödünç ver-ve servisleridir. Bizim inandığımız ve pek az insanın itiraz edebileceği bir usus da, insanlar üzerinde en çok tesir vücuda getiren şeylerin basılmış serler olduğudur. Bu etkiyi hiç şüphesiz kütüphanelerimiz yoluyla daha a genişletmek ve geliştirmek mümkündür.

Kütüphane büyük itibarı olan bir müessesedir ve onun baha biçilmez eğeri üzerinde çok şeyler yazılmıştır. Fakat, şimdiye kadar yaygın olan anaate göre, kütüphaneci, sadece kitapları muhafaza eden bir bekçi idi. , eğer kitapları kaybolmaktan ve biraz da böceklerin tahribatından kur-urabilirse görevini tamamiyle yapmış sayılırdı. Hiç şüphesiz bu kaidenin azı istisnaları vardı. Buna karşılık modern davranış kütüphanecinin daha ızla şeyler yapmasını istemektedir. Çağımızda artık kitapları korumak, ralamak ve kaybetmemek marifet değildir. Hattâ kütüphanecinin aranan

★ Bu yazının aslı ilkin *The American Library Journal* (I. C. 1. sayı) da 3 Eylül 1976 tarihinde neşredilmiştir. Bu çevirme *Library Journal* (84. c. 1. sayı) da çıkan yeni isminden yapılmıştır.

bir eseri kolayca bulup vermesi de yetmez. Daha ileriye giderek diyebilir ki, kütüphanecinin, istenilen bir konuda kütüphane koleksiyonlarındaki iyi eserler hakkında okuyucularını aydınlatması da meseleyi halletme Bütün bunlar zarurî, fakat bizim idealimiz için kâfi şeyler değildir. Kütüphaneci, hizmet ettiği toplumun isteklerini karşılayacak en iyi konularda en değerli eserleri imkânlar nisbetinde kütüphanesinde bulundurmağa çalışmalıdır. Bütün bunlara sahip olduktan sonra da okuyucuları arasında okuma isteğini yaratmalıdır. Okuyucularının iyiden en iyiye doğru yönlendirmeleri için onlara bütün kolaylıkları göstermelidir. O, okuyucularının neyi istediklerini inceledikten sonra onlara okuyacakları şeyleri en iyi şekilde nasıl seçeceklerini öğretmelidir. Kütüphaneci, kendisinden faydalanmayı düşünen kimselerle karşılaşacaktır. Eğer, o işinin ehli ve mesleğin âşığı bir kimse ise, okuma hevesini az zamanda hizmet ettiği bütün topluma aşılacaktır.

Artık becerikli iş adamlarını bir halk kütüphanesinin yönetimi ile meşgul gördüğümüzde şaşmıyacağımız bir devreye giriyoruz. Bunu ilmî seviyemizin düşüşü ile değil, hayatîyetimizin yükselişi ile ifade ediyoruz. Pasif, aktif hale geliyor. Biz, pazar yerlerine ve büyük dükkânlara gider giren insan sellerinin kütüphanelerin kapılarından giriş ve çıkışını görmek üzereyiz. Kütüphanelerin açık olduğu zamanlar nadirdi. Buraya, ziyaretçiler, sızsız bir kaleye veya tekin olmayan bir eve gider gibi, arasına uğrarlar. Şimdi ise kütüphanelerimiz postahanelerimiz kadar işlek hale gelmektedir. Her tarafta yeni yeni kütüphaneler kuruluyor. Bir kasabaya gittiğimizde nasilki, okulunuz, postahaneliniz, yahut mâbediniz nerededir diyebiliriz; şimdi de "Kütüphaneniz var mı" diye değil, "Kütüphaneniz nedir?" diye soracağız.

Günümüzün kalbur üstü maarifçileri, halk öğretimi ve eğitimi alanında da kütüphanelerin okullarla aynı sorumluluğu paylaştığını kabul etmediler. Genel olarak okullar, öğrencilerine okuyacakları şeyleri iyi seçmeyi, kitaplarda mevcut bilgilerden faydalanılmasını öğretme prensip edinmişlerdir. Kanaatımıza göre, çocuklar bu kabiliyeti kazanımlarıyla okullarını bitirirler. Onlar kitaplardaki kelimeleri tekrarlayabilirler. Yalnız bu, başka bir lisanı yeni öğrenmeye başlamış bir insanın okuduğu şeylerin manasına nüfuz etmeden kelimeleri tekrarlamasına benzer. Eğitimci okul çocuklara hakiki okumayı öğretebiliyorsa büyük iş yapıyor demektir. Okul, insanlara okumayı öğretir; kütüphaneler ise, onların yetişmesini sağlayan okumayı bir alışkanlık haline getirmek için okulları desteklerdir. Bunun için biz genel eğitim ve öğretimi birbirinden farksız ve ay

önemi haiz iki gruba bölmek zorundayız: **Serbest okul, serbest kütüphane...**

Bu dergi, modern kütüphanelerin faydası için ve onların etkilerini genişletmek ve büyütmek amacıyla tesis edildi. Derginin kurucuları, kütüphaneciliğin geleceği konusunda kuvvetli bir imana sahiptirler. Aynı zamanda onlar, en iyi metodlar en seçkin kütüphaneciler tarafından uygulanabildiği takdirde halkımızın kütüphanelerle okulların aynı önemde oluklarını çok geçmeden kabul edeceğine inanmaktadırlar. İşbilir ve zeki bir kütüphanecinin topluma yapacağı hizmetten daha önemli ve şerefli bir işin mevcut olamayacağı inancındayız.

Kütüphanenin müzeye, kütüphanecinin köhne kitaplar arasında pusu kurmuş bir avcıya benzediği zamanlar vardı ve ziyaretçiler, eski ciltlere, yazmalara mütecessis nazarlarla bakarlardı. Şimdi ise kütüphane bir okul; kütüphaneci en yüksek kabiliyette bir öğretmendir. Ziyaretçi de, aletleri arasında çalışan bir işçi gibi, kütüphanede kitaplarına eğilmiş bir okuyucu vasfını kazanmıştır.

Bütün bunlardan sonra, kütüphanecilik gibi değerli bir işe **meslek** unvanını vermekten çekinecek bir kimse var mıdır?